

CC 10460

FORGÁCS ANTAL

FANYAR IDŐ

VERSEK

BUDAPEST, 1933

Csak olvasóteremben használható

F O R G Á C S A N T A L

F A N Y A R I D Ő

V E R S E K

Cc 10460
FORGÁCS Antal
Fanyar idő. Bp. 1933, Törekvés ny. 30121
25 cm.

363608

B U D A P E S T , 1 9 3 3

Cc 10460

R14

R03

363608

Hallathatom-e dicsőséges szavamat
e furcsa zsvájban, hol minden szögletben
bandita áztatja sósvízben kötelét,
s köpenye fonnyadt ráncai közt símul a kés,
mellyel száraz torkomon hegedül majd?

Mint az elítélt hallatja utolszor drága szavát,
miközben a hóhér készíti csipősre a hurkot,
és két tökfejü bérenc ássa röhögve a sírt,
úgy készülök én is szólni most.
Hogyha megérted fénylő szavamat és belerugsz,
tudom majd, hogy igazam van.

Fanyar idő

FANYAR IDŐ

Elértem éltem legszebb csúcsait,
szelíd kezemben piheg a világ,
lassan bölintok mások igazára.

Fanyar időben élek! ennyi az egész.
Lassan múlok el, mint régi
balladáknak tiszta hősei.

Nem úgy lesz semmi, ahogy én akartam,
néma leszek mint hegytetőn a köd,
és hallgatom majd: nyikorog a föld.

Egy hűvös szavam mégis lesz a végin,
ujjaim közt ha porlad a világ,
hűvös szó, hanyatló ég alatt:
s a győztes én vagyok!

INNEN INDULTÁL

Morgó szél táncoltatja fölötted az ágat és gyöngé
esteli színbe pólyálja mögötted a bokrot.
Kertek aljában pislog a csend, kazlak árnyában
ébred az este, s mint kísértetek merednek riadt jegenyék.

Boldogságos arccal bámul le a hold, ifjuságod holdja, emlékszel-e még?
s emlékszel-e a tájra? Innen indultál, húsz esztendeje sincs még
s bágyadtan fürdesz máris multad sugarában.
Hivatalnok vagy s verseket irsz. Fontos-e mindez?

Fontos-e mindez? Kérdezem újra. Tán igazuk van az ujjongó
verebeknek, ha sárga hasukat a porba levágják, nincs innen ut tovább!
Ülj le a tó fenekére s bámuld a víz csipkés fogait
vagy gyönyörködj a csapongó halhajadonba,

de innen el! Vénülő szalmával hintsed be nyomod,
égesd föl, melyben éltél a házat, s örülj ha egy esővert
bibic vánnyadt hangodra figyel, s szavaid szelétől
a szomjas kis kökény szirma megmozdul alétan.

VÁNDOR

Merre surransz majd mondd,
ha elalszik a szél, s te fáradtan
állsz meg a dombok alatt
görbe botodra magasodva?

Hisz a kutya is elbujik előled,
s porba mártja tiszta homlokát,
száraz ujjaid elől, melyeken
érezik rossz életednek enyhülő szaga.

Csak a kezdet van mögötted
ijedt botor! A fekete leves
még hátra van, s előtted
csillan a fenséges testü vidék.

Vagy úgy jó tán, ha csendben elfelejtenek,
s por rakódik dús hajad közé,
mint téli fenyőkre a frisszagu hó,
és talpadat kikezdi nyiszlett bogarak?

EGY KÖLTŐHÖZ

Félve figyellek! Igazság s hazugság közt,
hogy leng szép szavad. Csapongó
sasok lengnek így a derengő hegyek
fölött, ha pirkad a hajnal, s jókedvű
rügyek pólyálják a harmat tiszta tükrét.

Az ember boldogságát verseled, botor,
jól vigyázz! Ha tévedsz egyszer is, nincsen
kegyelem, szélmarta nyomodat feltúrja
az átok, s bokádba harap szomszédod
bikfic, lomposfülü kutyája, aztán lehullasz
a mély föld fenekére, mint csapongó sas,
ha talált a vadász.

Egyedül

ÉLJ IGY

Könyörtelenül egyedül vagy, ha tetszik, ha nem, még ha meggebedsz is,
barátaidat szétszórta a meg sem induló vihar, börtönben
ülnek most, vagy lenn a föld alatt örli őket a csupasz elmulás,
s megváltó titkukat suttogja sírukon zöldelve a fü.

Ha Afrikába futottál volna egykor el, most csodálhatnád
tigrisek játékos izmait, s hol puffadt és sűrű a cserje,
egy nyershusu lány várt volna rád ott, befödve szívét
az alkony hús szövetével. Hamburgban is akadt volna

két részeg matróz, ki szavadra figyel. A korcsma kacagó
asztala mellett billent volna szavad nyálas pipaszóra.
De itt maradtál! s egyedül vagy, élj így ha tudsz egyensúlytalanul,
e földön úgy sem lelheted helyed.

AZ IFJU VISSZANÉZ

Az ifju törve, bölesen visszanéz
dombos multjára, s halkan
kottyantja: „ez már nem Ó.”
Vállára ült a süllyedő idő
és pillészárnyon körötte leng a vész.

Csörgő kedve lomhán elsuhan,
kétszer kiáltja még
rég volt kedvese nevét,
messzi szúrja lány tekintetét
s érti már: csúfosan egyedül van.

AMIT TETTÉL, JÓ VOLT

A törvényre keservesen tanítottak,
puskával, karddal a fejedbe verték.
Józanul állasz, savanyodó szájjal,
s nem lángol többé merev, száraz elméd.

Amit tettél, jó volt és nem hiába,
felejtsd el a rádkiáltott szitkot.
Eljön a nap még, akkor újra kezded!
Addig is őrizd, mit rádbiztak: a titkot!

SZÜLETÉSNAPOMRA

Huszonharmadik évem nehezült vállamra ma reggel,
s gyermekéveim csupasz napjai, híg februári fényben
dideregnek, mint téli mezőkön a varjak,
majd fellibbennek csapkodva keményen, súrolva
fénylő homlokomat, majd lassan elülnek
multam ingó bokrai közt.

Isten veletek tűnő tiszta napok! Ugy intek felétek
visszatekintve, mint vándor kedvese háza felé,
mielőtt ellépne az út kanyarába. Intek, s indulok is
férfiasságom bús mezejére istentelenül, csak egy-két friss szavat
és friss gondolatot cipelve magammal utravalóul.
Itt tán felneveltem zsenge gyermekemet, a botladozó, szelid,

jószivü verset, hogyha lehulltam a föld kocsonyás fenekére,
büszkén hirdethesse utódom: így élt itt apja becsülettel.
Láttam sok mindent én is, becsülettel vallok hát
most, mint tiszta tanu: gyenge voltam a
forradalomra, de nem szenvedtem még
végleg vereséget, csak borzadva pihenni leültem.

Kedvem mint füst, oszlik kanyarogva, barátaimat
szétfujta a szél, így állok itt fogamat vicsorítva,
s kapkodva a ráncos levegőben, hogy a földre ne hulljak.
Elkiáltott szavaim megfulnak a porban,
s mint fák csapkodó ágain rojtos verebek,
úgy ülnek számon már a szavak.

Két esztendeig voltam hivatalnok,
ha rágondolok is undorodom,
s robbanva kimondom: kár volt így lenni fiatalnak!
Vaj elérem-e még egyszer magamat, tar fejjel
haloványan, vagy nagy, integető, kusza hajjal?
Készülj már, csikordul az óra!

Gyáva nem voltam! Mondogatom vigaszul.
Kalapom szélén zuzmara fénylik s néhány karcsu
pillanatom győztes forradalom volt, hogyha levernek
nem leszek én okozója, némán pusztulok el, nem várva
kegyelmet, hisz ujjongva nem ad kegyelmet a győztes. Mint megvadult
próféta átkozódom motyogva, s hogyha leköpsz is, nem védekezem.

ASSZONY

Emlékszel-e még ifjuságod harmatos perceire,
rugalmas éjjeleid csupasz árnyaira, és a fiatalra,
aki elment, s most rosszagu szél borzolja nyomát?

Emlékszel-e még mint álltál partján a Rosszizü Viznek.
névtelenül, tünődve, vaj megmártsad-e teknős, léha
kezed, s csillogó melled e fénylő, nyavalyás zuhatagban?

Az volt a szerelem! S te futottál vinnyogva mint kit üldöz a párduc.
A jegenyékkel szegett tiszta mezőkön megálltál, ég fele
fordítva tekintetedet, s fölötted lebegett a bánat kék lobogója.

BUCSU

Ha zárva lesz az ajóm, kopogtass szeliden,
s ha nem nyitom, tudd meg halott vagyok,
homlokomon sápadt veriték ragyog,
s hajam között csillámló por pihen.

A padló rángatódzik majd betegen alattam
a mennyezetről mint hó hull rám a mész,
ki betakarna messzi lesz a kéz,
s a világ tudni fogja rögtön, hogy becsaptam.

Hogy aztán mi lesz, többé nem érdekel.
Lőt-fut a hoppon maradt sok börtönőr,
mert elfutottam a büntetés elől,
s szép szó, szitok nem érhet el.

BIZTATÓ

Fuss még ha tudsz! Ha megállasz vagy hátratekintesz,
utolérnek s letepernek könyörtelenül. Előtted tisztul a tájék,
lángoljon hát lábad otromba nyoma, s a por,
mely leng a hátad mögött, mint cifra arák után
a templomi fátyol, robbanjon vakítva, mint puskapor
hősi csaták idején. „Menekülj” az utszéi virágok ezt duruzsolják,
„menekülj” ezt integeti a díszes akácfa, vékony ágakkal úszva
a mennyei kékben. Dobj le magadról minden nehezéket!
az út végén már vár a segítség, ha ezt egyszer elérted
úgy bámulhatsz elleneidre nyugodtan, mint tengerész,
ha leejtve állát, bámulja, mint habzik az ég,
majd felemelve hősi szavad, lesujthatsz véle
mint buzogánnyal, s kitépve elleneid haját és nyelvét
gyökerestül, győztesen szemükbe röhöghetsz.

HARKÁLY

Fáradt szél sikál a fű között,
lomha fák közt most ült el a nap,
kis görények dombján dorombol az este.

Csak egy eltévedt felhő botorkál az égen.
Csend! A harkály fáradt, aludni szeretne,
lány mohán pihen puffadt barna teste.

MINT RASZKOLNYIKOV

Mint Raszkolnyikov, ki tudja, ha fut is
már hiába, maga elől nem futhat el,
mögötte multja, s tiszta lelke leng,
nem kérdez semmit, hisz nincs ki jól felel.

Ugy futok én is, bár tudom célja nincs,
minden utnak hamar itt a vége,
ha még beszélsz, trágárság lesz belőle,
gyorsan kopik szavaink tiszta éle.

Egyszer még majd mindent újra kezdek,
ámbar tudom az egész magánügy, senkinek se fontos,
tán mégis sikerül: s jól odamondom,
ez az idő közelg, a cifra óra pontos.

Katona

HA MOST LÁTNÁTOK

Ó ha most látnátok, tudom nevetnétek,
piszkos bakancs kopog lomha lábamon,
pirulva lépek poros utcákon át,
kenyérzsák, puska, görnyedt vállamon.

Katona a költő! Gyászoljatok szavak!
Mégis hasznossá lesz lassanként az ember,
magam is örülnék hős nyulak módjára,
ha nem törné vállamat véresre a fegyver.

Igy vivódom lovak és géppuskák között,
egyre szürkül s csendesül dalom,
vigasztalódom: bordámon nagy szurony,
s két hősi kép a pókhálós falon.

Hal vagyok, mely szárazra jutott,
s megáll lassan hideg tiszta vére,
jó volna puskát, szuronyt ledobni,
s füttyentve leülni az utca kövére.

KATONA VAGYOK

Katona vagyok a katonák között,
vasárnaponként velük csörtetek,
hetyke hangon biztatom magam,
sokat hazudom, sokat szenvedek.

Lassan felejttem lepke-könnyü hangom,
bölcsek leszek majd mint az öregek,
fonnyadt repkény ágaskodó szavuk,
száraz bölcsesség, semmit sem hiszek.

A harmattal ébredek fel együtt,
halkan motyogok, mint néni ha köt,
órjás drótsövény zár lassan körül,
s úgy szállok fel mint dél fele a köd.

A TISZÁNÁL

Szörnyü hulló, cammogó vén folyó,
láncos füvek kúsznak utadon
s vinnyogva várnak szomjas tájaid.
Petőfi lelkét mosta egykor reszkető
vized, itt állott tán ő is e fánál,
pirosra csipték szavát kis lotyó szelek.
Mégmártva arcát jegenyék sűrű
illatában, indult tovább. Eléje borultak
a csillogó utak, kalapja szélire ült egy kósza
kis levél és sárguló szárát himbálta kacéran.
Petőfi rég halott! Csatában esett el. De ne félj
vén folyó, hisz katona vagyok most meg én!
Fegyverrel állok süppedt partodon, s hogy hol
az igazság én is jól tudom, de hallgatok,
mert bolond az, ki akkor is beszél,
ha nem kérdi senki sem. A fák lengetik
vékonyka águkat, mint öklüket a sápadt tüntetők,
ők megértettek s ez mostan elég.

KESERGŐ

Megyünk mint napfényben vakok,
megyünk mint hitetlen papok,
kúszunk mint sziklán a turisták,
mint eső után a rózsaszín giliszták.

Makrancosan rúgunk a szomorúba,
homlokunkon fájdalom gyűlik koszorúba,
pipacsszinü napunknak vége van,
katonák vagyunk, pedig még béke van.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék :

Bevezető	— — — — —	5
Fanyar idő	— — — — —	7
Fanyar idő	— — — — —	9
Innen indultál	— — — — —	10
Vándor	— — — — —	11
Egy költőhöz	— — — — —	12
Egyedül	— — — — —	13
Élj így	— — — — —	15
Az ifju visszanéz	— — — — —	16
Amit tettél jó volt	— — — — —	17
Születésnapomra	— — — — —	18
Asszony	— — — — —	20
Bucsu	— — — — —	21
Biztató	— — — — —	22
Harkály	— — — — —	23
Mint Raszkolnyikov	— — — — —	24
Katona	— — — — —	25
Ha most látnátok	— — — — —	27
Katona vagyok	— — — — —	28
A Tiszánál	— — — — —	29
Kesergő	— — — — —	30

363608

R14

80